

● TOVARNA ČOKOLADE GORENJKA V LESCAH:

Le lasten izvoz bo zagotovil surovine

Delavci Žitovega tozda Triglav — Gorenjka so si po petih letih prizadevanj za izboljšanje in renovacijo stare tovarne čokolade — Gorenjke — zagotovili proizvodnjo tudi v bodoče. Koncem lanskega leta so začeli montirati opremo v novem prizidku k že zgrajenim skladiščem. Del dodatne opreme — linijo za čokoladne izdelke — je dobavil Žitov dolgoletni poslovni partner iz ZR Nemčije, firma Hiltcher — Unibon. Zaenkrat je uvoz začasen, vendar z namenom, da uvoznik sklence pogodbo o sovlaganju tujega kapitala s tozdom Triglav — Gorenjka. Drugi del opreme pa bodo dobavili jugoslovanski proizvajalci, s katerimi so sklenili samoupravne sporazume. Nekateri med njimi imajo dolge dobavne roke, zato v Žitu pričakujejo, da bodo montažna dela dokončana do jeseni, ko naj bi stekla proizvodnja v novem obratu.

Proizvodne zmogljivosti se bodo po rekonstrukciji povečale od sedanjih 1500 na okrog 4000 ton letno.

Sodelovanje s tujim partnerjem bo dolgoročno, začelo pa se je tako, da so začeli v Triglav — Gorenjki takoj proizvajati za izvoz tiste izdelke, ki so jih v obstoječih pogojih lahko naredili. Koncem lanskega leta so tako že izdelali 20 ton 200-gramskih ri-

ževih čokoladnih tablic, ki so jih poslali v Zahodno Nemčijo.

Z izvozom si tako zagotovijo od ustvarjenih deviz svoj zakon-sko določen delež, vložijo pa jih največ za nabavo osnovnih surovin za izdelovanje čokolade: kakavovca in kakao-masla, njihova domovina pa je Afrika in Latinska Amerika.

Za izvoz so v Gorenjki name-nili po novem do 700 ton izdel-

kov letno, vse ostalo pa je name-njeno domačim kupcem. Žito ima razpredeno široko prodajno mrežo širom Jugoslavije, koder prodaja svoje izdelke treh industrijskih vej: mlevske, konditorske (bonboni, žvečilna guma in čokolada) in pekarske izdelke. Delež čokoladnih izdelkov je zelo pomemben in predstavlja takozvani »ključni artikel«, saj kupci po načelu »vezanega nakupa« kupijo vse navedene izdelke skupaj — pri enem prodajalcu.

Zaradi pomanjkanja kakavovca v Gorenjki trenutno izdelujejo nadomestne kakao-krem proizvode (Plavica in Picko-Packo), radi pa bi spet obnovili proizvodnjo prave čokolade, ki jo poznajo kupci kot Gorenjkino tradicionalno — z lešniki in rozinami.

Pri vse večjem upadanju

standarda je čokolada še vedno osnovni artikel, saj jo imajo na jedilniku vse države sveta, ki se ponašajo z vsaj delno razvitostjo.

Nepogrešljiva je za športnike, vojske in ljudi, ki so podvrženi velikim telesnim naporom.

V Žitu pričakujejo, da se bo z dopolnitvijo in izboljšavo kvalitete izdelkov na uvoženi liniji kompletirala ponudba, kar bo vplivalo na boljše rezultate prodaje. Izdelovati pa bodo začeli tudi več vrst izdelkov različne teže ter jim prilagodili tudi zunanji izgled — embalažo. Ni se lahko vključiti na zahodno tržišče, ki ima vrhunske tekmece in najodobnejšo opremo, s katero diktira svetovne cene, poleg dolgoletne tradicije. Žitova Gorenjka stoji torej pred zahtevno nalogo.

IVAN CIMERMAN

● PRIPRAVLJEN JE SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU SREDSTEV ZA RAZVOJ KMETIJSTVA IN PRESKRBE MESTA LJUBLJANE ZA LETO 1984 IN 1985

Za zadostno preskrbo Ljubljane s kmetijskimi pridelki

Ljubljana se dobro zaveda, da si lahko dolgoročno zagotovi stalno in zadostno preskrbo z osnovnimi živili le z ukrepi za povečanje kmetijske proizvodnje v ljubljanskem in širšem kmetijskem proizvodnem prostoru. To uresničuje predvsem z organiziranim pospeševanjem pridelovanja hrane v družbeni in družbeno organizirani kmetijski proizvodnji z intervencijskimi ukrepi in uresničevanjem razvojnih programov prehrane — kmetijske proizvodnje in osnove predelave.

Program pospeševanja proizvodnje hrane se uresničuje z združevanjem sredstev iz bruto osebnega dohodka v okviru sklada za intervencije v kmetijstvu, program razvoja primarne kmetijske proizvodnje in osnovne predelave pa je bil doslej brez zanesljivega in zadostnega vira sredstev. V preteklih letih so se sredstva za razvojne programe kmetijstva in preskrbe črpala iz proračunskih sredstev ljubljanskih občin nad dogovorjeno splošno porabo, kar pa ni več mogoče. Po drugi strani pa so razmere še vedno takšne, da je nujno pospešiti rast kmetijske proizvodnje in tudi pomagati proizvajalcem hrane, če hočemo, da bo Ljubljana tudi v prihodnje vzor drugim jugoslovanskim mestom v preskrbljenosti z osnovnimi kmetijskimi pridelki. Seveda se Ljubljana ne prizadeva, da bi bila vzor, temveč da bi bila vseskozi zadostno preskrbljena kljub rasti števila prebivalcev.

Lani so članice SIS za preskrbo Ljubljane, ki uresničujejo prehranbeno bilanco, že predložile svoje razvojne programe, vendar teh z lastnimi sredstvi niso sposobne pokriti, potrebna sredstva je moč zagotoviti le s skupnim združevanjem na podlagi sprejetega samoupravnega sporazuma.

No, ta samoupravni sporazum je sedaj pripravljen. Sklenili pa naj bi ga delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in njihovih delovnih skupnostih, delovnih skupnostih v kmetijskih zadrugah, bankah in zavarovalnih skupnostih na območju mesta Ljubljane, delovni ljudje, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali drugo dejavnost na območju mesta Ljubljane in so obdavčeni po dejanskem dohodku, in pri njih zaposleni delavci, uporabniki investicijskih sredstev. Mestni svet zveze sindikatov Ljubljane in SIS za preskrbo Ljubljane.

S samoupravnim sporazumom pridobljenimi sredstvi in vloženi v investicijske programe bi zagotavljali Ljubljani naslednje dodatne letne količine hrane: Sozd KIT Ljubljana 5.800.000 litrov mleka, 150 ton svinjine, 210 ton govejega mesa, 25 ton postvri in 10 ton kunčjega mesa, Sozd Mercator 200.000 litrov mleka, 470 ton svinjine in 80 ton govejega mesa, Žito 5.000 ton pšenice, Sozd ABC Pomurka 110 ton govejega mesa, Agrotehnika-Gruda 250 ton govejega mesa in ZKGP Kočevje 90 ton govejega mesa. Investicijski programi se bodo izvajali letos in prihodnje leto, končali pa se bodo v letu 1986. Uporabniki investicijskih sredstev pa se ob tem še zavezujejo, da bodo poleg navedenih dodatnih količin hrane izpolnjevali tudi obveznosti iz prehranske bilance Ljubljane najmanj v obsegu iz leta 1983.

Po tem samoupravnem sporazumu bodo združevalci sredstev povratno združevali sredstva iz ustvarjenega čistega dohodka v letu 1984 in 1985, osnova za obračun pa bodo sredstva za osebne dohodke v

obračunskem obdobju. Predlagana stopnja je 0,2%. Uporabniki investicijskih sredstev bodo sredstva vrnil v roku 10 let, s 5-letnim odlogom začetka vračila.

Vse naloge iz samoupravnega sporazuma bo spremljal in izvajal 9-članski koordinacijski odbor združevalcev in uporabnikov investicijskih sredstev pri SIS za preskrbo Ljubljane.

Ta samoupravni sporazum bo šel v razpravo in sprejem delovnim organizacijam v paketu še drugih samoupravnih sporazumov materialne proizvodnje.

S. G.

Kako zatreti divja odlagališča

V naši občini imamo še 12 večjih in 6 manjših divjih odlagališč. Njihovo število se je sicer v zadnjih letih zaradi nekaterih ukrepov zmanjšalo, vendar jih je še vedno nekaj takih, ki bi jih bilo treba brez odlašanja odstraniti oziroma očistiti. Ta odlagališča so v Zalogu, v nekdanji gramoznici Megrada ob Litijski cesti in ob bregu Save v krajevni skupnosti Zadobrova-Sneberje. Težavi pri odpravi teh odlagališč sta predvsem dve: kdo naj plača odvoz odpadnega materiala in kako preprečiti, da ne bi ponovno prišlo do odlaganja na istih prostorih. Prav okoli teh dveh vprašanj se je vrtil pogovor med predstavniki nekaterih krajevnih skupnosti, inšpekcijskih služb, Komunalnega podjetja, tozda Javna higiena in občinskega ter mestnega štaba za čisto in zeleno Ljubljano, ki ga je v prvi polovici decembra sklical Zavod za izgradnjo Ljubljane, tozda Urejanje stavbnega zemljišča.

Kot je znano, so po odloku, ki ureja to področje, komunalci dolžni odvažati le gospodinjске odpadke in kosovni material, stroške odvoza v divjih odlagališčih pa mora poravnati krivec onesnaženja, če ta ni znan, pa občinska komunalna skupnost. Kaže, da s plačilom stroškov, ki bodo nastali pri odpravi divjega odlagališča ob Litijski cesti, ne bo težav, saj je povzročitelj znan in je tožba že pred sodiščem. Bolj zapletena pa je zadeva z organiziranim, toda le začasnim odlagališčem v Zalogu.

To odlagališče je bilo namreč splošno očiščeno, vendar je kup-

rajo na urejeni deponiji za vsak kubični meter pripeljanega materiala odšteti 50 dinarjev. Zato je tozda Javna higiena za očiščenje odlagališča v Zalogu pripravljena prispevati le toliko denarja, kolikor znašajo stroški za odvoz kosovnega materiala. Takih odpadkov pa je na odlagališču le približno petina. Za sanacijo odlagališča ob Savi pa bo denar občino morala najti občinska komunalna skupnost.

V Ljubljani imamo urejeno odlagališče z vsoto potrebne mehanizacije le ob Cesti dveh cesarjev, potrebovali pa bi jih več. Pred časom je Ljubljanski urbanistični zavod pripravil študijo, kje da naj bi v vsaki ljubljanski občini uredili deponije. Vendar do uresnitve ni prišlo, saj so bili prebivalci tistih krajevnih skupnosti, kjer naj bi ta odlagališča bila, proti.

Vemo pa, da se v vsakem gospodinjstvu slej ko prej naberejo nerabni predmeti, ki jih je treba odstraniti. Vseh občan ne more stlačiti v kontejnerje ali vrečke; po zakoniti poti se jih lahko

znebijo le na urejenem odlagališču ob Cesti dveh cesarjev. Ker pa je ta pot za marsikoga predolga, končajo ti predmeti največkrat na divjih odlagališčih. Povrh vsega pa v nekaterih obmestnih krajevnih skupnostih naše občine še ni organiziran odvoz komunalnih odpadkov.

Prav zato, da bi ljudem nudili možnost odstraniti nerabni kosovni material, smo se v naši občini odločili za odvoz le-tega na televski poziv dvakrat na mesec in ne le dvakrat na leto, kot je to v drugih ljubljanskih občinah. Iz istega razloga je nastalo tudi organizirano odlagališče v Zalogu. Vendar pri Komunalnem podjetju pravijo, da teh klincev ni bilo veliko in bo zato v prihodnje tudi za našo občino veljal podoben red kot drugje.

Sestanek je pravzaprav odgovoril le na vprašanje, kdo naj plača stroške odprave in čiščenja divjih odlagališč, na to, kako preprečiti njihovo ponovno nastajanje, pa ni vedel zadovoljivega in za vse sprejemljivega odgovora nihče.

DARJA JUVAN

Za čisto in zdravo okolje v KS Zalog

Kadar je na dnevnem redu zalog-skih samoupravnih organov ali družbenopolitičnih organizacij točka o onesnaževanju okolja, steče vedno široka in kritična razprava.

Tudi tokrat so delegati sveta KS in člani predsedstva krajevnih konference SZDL Zalog ponovno spregovorili o tej problematiki, posamezniki pa so na tak ali drugačen način razkrivali vsa tista področja, ki jih je bilo že velikokrat slišati, pa tudi nove predloge in pobude so dali. Že vrsto let je to nerešljiv problem Založanov, pa tudi bližnjih sosedov, saj je na tem območju v določenih poletnih dneh onesnaženost zraka tako, da si marsikateri krajan zaželi čimprej zapustiti »smrdišče Zalog«. Pa ni tako lahko zapustiti ta kraj z bogato zgodovinsko in kulturno preteklostjo, v katerem si krajan s pomočjo širše družbene skupnosti urejamo svoj prostor pod soncem. Lahko ni tudi zato, ker smo tako imenovani prišleki tesno navezani stike s staroselci ter družno gradili in razvijali svoj kraj tako, da smo danes nanj vsi ponosni.

Pa kaj vam manjka, bi kdo pomislil? Imate lepo urejen kraj z zelo dobrimi avtobusnimi in železniškimi zvezami, tu so trgovine, lepa osnovna šola, vrtec, v katerem lahko najdemo svoje mesto vsi predšolski otroci, lep športni objekt in tovarne, v katerih je zaposlen prenekateri krajan Zalog, pa še kaj, s čimer ste lahko zadovoljni. Res je, imamo veliko, a vendar nas ta smrad in onesnaženost okolja preveč pestita. Zavedamo se gospodarskih težav v sedanjem družbenem trenutku, pa vendar mora biti vsem nam prva naloga zavarovati bogastvo in okolje, predvsem pa zdravje delovnih ljudi in občanov.

Zdrav in zadovoljen lahko opravljajo delo in le tak v največji meri prispeva svoj delež pri razreševanju družbenih problemov. Nehote pomisli, zakaj raziskovalna naloga o možnostih bivanja v KS Zalog, če je potem pri svojem delu ne koristimo, če stvari ne spreminjamo. S tem ne mislim samo na zaloške osmrtaevalce, kot so KO-TO, Saturnus, Jata, Emona itd., tu mislim tudi na nas,

krajane, ko z malomarnostjo in neodgovornostjo kazimo in onesnažujemo okolje z različnimi odpadki. Imamo (sicer slabo) organiziran odvoz odpadkov, organizirano odlagališče, kjer pa se vse manj kot odgovorno obnašamo. Malo nam je mar, če je nekaj sto metrov od našega lepo urejenega vrta z odpadki že skoraj zasuta cesta, ki povezuje Zalog z Zajčjo dobravo, po kateri se sprehajajo mamice in otroci, kjer si z reaktivno hojo nabiramo moči za nadaljnje življenje in delo. Ne to ni pomembno, pomembno je le, da je okrog moje hiše lepo.

O vsem tem je tekla odgovorna razprava, osvetljena iz različnih zornih kotov, z enotno mislijo, kako odpraviti onesnaženost okolja in zraka na tem severovzhodnem predelu ljubljanskega prostora. Enotno je bilo mišljenje, da potrebujemo pomoč širše družbene skupnosti, zato sta svet in predsedstvo zadolžila delegate v zboru KS občine in prek nje delegate v zboru občin mesta Ljubljana, da te organe ponovno

seznanijo s to problematiko ter z zahtevo, da se onesnaženost okolja in zraka v Zalogu celovito reši.

Ob koncu razprave pa so sprejeli naslednja stališča in sklepe: — Predsedstvo KK SZDL Zalog je celovito in z vsoto odgovornosti razpravljalo o problematiki varstva okolja na območju občine ter tudi v krajevni skupnosti Zalog, zavedajoč se pomena varstva okolja, predvsem pa tega, da so to vsebinske točke dnevnih redov tako občinske kot republiške skupščine.

— Predsedstvo ugotavlja, da je bilo že marsikaj storjeno v zvezi z varstvom okolja v KS Zalog, vendar pa je ostalo še precej neresenih problemov. Zavedamo se težkih gospodarskih razmer v sedanjem družbenem trenutku, kljub temu pa ne smemo zanemarjati ali celo slabšati možnosti za delo in bivanje delovnih ljudi in občanov. Še bolj moramo skrbeti za varovanje naravnih dobrin in bogastev ter za zdravje naših občanov.

— Predsedstvo je ob obravnavi delegatske gradiva o uresničevanju družbenega plana občine Ljubljana Moste-Polje za obdobje 1981-1985 za področje varstva okolja in zraka, ki ga je pripravil občinski sekretariat za urbanistične in grad-

bene zadeve ter varstvo okolja, podprlo stališče in sklepe sveta KS Zalog, in sicer:

1. KS Zalog organizira skupni sestanek predstavnikov komunalne skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje, TOZD Javna higiena, ZIL in KS Zalog (Hrzenjak, Pograjc, T. Matjažič in Bašelj). Na tem sestanku bi razširili razpravo o naslednji problematiki:

— dokončna ureditev odvoza individualnih kontejnerjev in ureditev odlagališča odpadkov za DO Jata,

— komunalno urejanje že obstoječih naselij v KS Zalog.

2. V tekstu, objavljenem v Delegatski tribuni št. 1-84, ki se nanaša na problematiko KS Zalog, stran 17, je besedilo »V naslednjih letih se bo pristopilo k izgradnji nove obvozne ceste v naselju« potrebno popraviti takole: »V naslednjih letih se bo pristopilo k izgradnji nove obvozne ceste ob naselju.«

3. Pred začetkom gradnje čistilne naprave v Zalogu se morajo uresničiti vsi sprejeti sklepi, ki se nanašajo na gradnjo čistilne naprave (obvozna cesta, zelena bariera).

4. S pristojnimi organi občine in ZGP Ljubljana naj se določi rok, do kdaj se bo uredila protihrupna zaščita vzdolž ranžirne postaje v Zalogu.

JOŽE PETEK